

ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

на

ОБЩИНА ЗАВЕТ

За периода
2014-2020 г.

*Приет с Решение № 181 по Протокол №26/29.11.2013 г. на Общинския съвет
гр.Завет*

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ
ДЕФИНИЦИИ
СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ
РЕЗЮМЕ

I. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО И СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА

Обща характеристика/профил на общината;

1. Географско положение
2. Климатична характеристика
3. Геоложка характеристика
4. Национални паркове и защитени територии
5. Водни ресурси
6. Почви
7. Въздух
8. Гори

Състояние на местната икономика;

1. Промисленост
2. Икономическо развитие
3. Селско стопанство
4. Търговия и услуги
5. Горско стопанство
6. Бюджетно осигуряване
7. Сътрудничество между съседни общини

Състояние на социалната сфера и човешките ресурси;

1. Население
2. Заетост
3. Здравеопазване
4. Образование
5. Културно наследство
6. Спортна инфраструктура
7. Неправителствен сектор

Урбанизация;

1. Проблеми на урбанизацията
2. Бизнесинфраструктура и обслужване
3. Кадастър и планова обезпеченост

Състояние на инфраструктура, свързаност и достъпност на територията;

1. Водоснабдителни мрежи
2. Мрежи и системи за отпадни води
3. Транспортни мрежи
4. Сметосъбиране и депа за твърди битови отпадъци
5. Енергийни мрежи и стиеми
6. Комуникационни мрежи

Екологично състояние и рискове;

1. Идентификация на проблемните територии и обекти, степен на увреждане
2. Интегрални проблеми за околната среда в територията
3. Основни замърсители, компоненти на замърсяване (води, почви, твърди отпадъци, шум, радиация биологично разнообразие)

SWOT-анализ.

ВЪВЕДЕНИЕ

1.ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА

Общинският план за развитие на Община Завет от базисните документи за стратегическо планиране , регламентирани със Закона за регионалното развитие (ЗРР) и Правилника за неговото прилагане (ППЗРР). Съгласно Чл. 13. (1) от ЗРР, Общинският план за развитие определя средносрочните цели и приоритети за развитието на общината в съответствие с Областната стратегия за развитие. Съдържанието на плана е съобразено с изискванията на Чл. 13. (2) на ЗРР и тези на Методическите указания на МРРБ за разработване на Национална стратегия за регионално развитие на Република България (2012-2022), Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 (2014-2020), Областни стратегии за развитие (2014-2020) и Общински планове за развитие (2014-2020). Обхватът на разработката включва цялата територия на общината. По същество Общинският план и програмата към него са инструмент за управление на общината през Втория планов период от членството на България в ЕС (2014 – 2020). ОПР осъществява връзката и единството между документите на областно и градско ниво, въведени от Закона за регионалното развитие и Закона за устройство на територията. Той спомага за съгласуваността в прилагането на отделните стратегии, концепции и планове за стратегическото и устройственото планиране на националното пространство. Регионална устройствена схема, която обогатява функционалната обвързаност между ОСР и ОПР и допринася за постигане на съответствие между стратегическите компоненти на двата документа. В съответствие с чл.13 от ЗРР, планът се приема от общинския съвет по предложение на кмета на общината, който организира и контролира дейностите по изработването и реализацията на ОПР. Осигуряването на публичност и участието на заинтересованите страни в процесите на създаване и прилагане на плана, е условие за подготовката на един пълноценен и законосъобразен управленски документ. Съгласно разпоредбите на ППЗРР, кметът и общинският съвет съвместно обезпечават прозрачността и откритостта на дейностите по ОПР.

2.СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА

Действащото законодателство задължително изисква осигуряването на съгласуваност на ОПР с основните стратегически документи на европейско, национално и областно ниво. Тези документи са:

Стратегията Европа 2020

„Стратегията Европа 2020“ е най-общата рамка за развитието на Европейския съюз до края на текущото десетилетие. Същностната задача пред страните членки на ЕС е преодоляване на съществуващите проблеми, породени от сериозната криза и провокиране нов икономически растеж, който трябва да бъде по-интелигентен, по-устойчив и по-приобщаващ. Стратегията ясно подчертава значението на иновациите, осъзнаването на екологичните проблеми и преодоляването на социалните неравенства, като фактори за постигането на балансирано европейско развитие. Целите на „Европа 2020“ са измерими и обвързани с прецизни

индикативни стойности. Те трябва да бъдат постигнати до 2020 и покриват темите за иновациите, дигиталната икономика, заетостта, младежките политики, производителността, бедността и ресурсната обезпеченост. В духа на европейската стратегия, българското правителство предвижда увеличение на заетостта на населението между 20 и 64 години от 63% през 2012 г. /според данни на Евростат/ до 76%. Екологичните цели на националното ни развитие са намаляване на емисиите на парникови газове с 20% спрямо 1990, 16% относителен дял на енергията от възобновяеми източници от крайното брутно енергийно потребление, подобряване на енергийната ефективност с 25% и намаляване на енергийната интензивност на БВП с 50% до 2020. В социалната сфера, преждевременно напусналите училище трябва да бъдат снижени до 11%, докато дела на лицата с висше образование на възраст между 30 и 34 години следва да стане 36%.

Национална програма за развитие „България 2020“

Националната програма за развитие „България 2020“ е програмен документ, поставящ рамката и насоките за подготовка на останалите стратегически документи в България. „България 2020“ изразява адаптирането на приоритетите на стратегията „Европа 2020“ в границите на страната. НПП БГ2020 е насочена към осигуряването на балансирано социално-икономическо развитие в България при ускоряване на икономическия растеж и повишаване на жизнения стандарт в дългосрочен аспект. На основата на проведените социално-икономически анализи и финансови прогнози, НПП БГ2020 мотивира своите визия, три стратегически цели и осем приоритета. Предложенията поставят акцент върху развитието на образованието и здравеопазването, достигането до по-високи равнища на заетостта, инфраструктурни подобрения, приложение на иновативни подходи в икономиката, възстановяване на аграрния сектор.

Националната стратегия за регионално развитие

Националната стратегия за регионално развитие продължава общата Кохезионна политика на ЕС на национално ниво. Тя цели намаляване на неравенствата между отделните региони, области и общини в страната за периода 2012 – 2020 г., като очертава подходи и средства за координация между управлението на различните сектори и условия за реализация на НПП БГ2020. Целите и приоритетите на НСРР подчертават значението на малкия и среден бизнес, формирането на устойчиви туристически дейности и подобряването на социалната и техническата инфраструктура при съхраняване на природното и културно наследство.

Националната стратегия за регионално развитие поставя целевата „триада“ – икономическо, социално и териториално сближаване на европейско, национално и регионално ниво във фокуса на политиката за регионално развитие за периода 2014-2020.

Главната стратегическа цел на НСРР е: „Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие, базирано на използване на местния потенциал и сближаване на районите в икономически, социален и териториален аспект.“

Предвид огромните дефицити в национален, европейски и общо-европейски контекст, постигането на тази главна стратегическа цел изисква ефективно използване на специфичните регионални и местни потенциали, засилване на конкурентните им предимства и премахване на бариерите за тяхното развитие.

Същевременно икономическото развитие е съчетано с опазване и подобряване на околната среда, опазване на природното и културно наследство и включването му в регионални туристически продукти, които да популяризират специфичната културна идентичност на българските райони.

Главната стратегическа цел може да се раздели на следните йерархически нива: стратегически цели, приоритети и специфични цели, които са взаимосвързани и допълващи се.

Национална концепция за пространствено развитие

Устройството и управлението на националната територия до 2025 г., се регламентира от Националната концепция за пространствено развитие. Концепцията съдържа средносрочни и дългосрочни насоки за устройственото планиране и опазването на териториалните ресурси. НКПР осигурява и подходяща основа за териториална насоченост и израз на секторните политики и стратегии. Концепция изтъква важността на успешната териториална интеграция на България в европейското пространство чрез развитието на транспортни, екологични и културни оси и свързването им с международните коридори. Акцентира се върху поддържането на умерено полицентрична мрежа от градове, предпоставка за по-балансирано териториално развитие и съживяване на селските и периферните райони.

Регионален план за развитие на Северен централен район (ниво 2)

Водещ акцент на РПР на СЦР е новата роля на политиката на сближаване, ориентацията към изпълнение на целите на Стратегия “Европа 2020” с по-активното участие на регионите, и в същото време със засилен акцент за териториално сътрудничество и подход, изискващ резултати и добавена стойност. Икономическото, социалното и териториалното сближаване са разгледани като взаимно допълващи се и подкрепящи се компоненти на единната интегрирана концепция за регионално развитие. В стратегическата част на плана е разгледана визията за бъдещо развитие на района; определени са стратегическите цели, приоритети и специфични дейности, изброени са примерни допустими дейности за изпълнение на специфичните цели. В рамките на плана е представено индикативното разпределение на ресурсите по стратегически цели и приоритети. Планът очертава непосредствената рамка за разработването на областните стратегии и неговите постановки..

Съответствие с Областната стратегия за развитие за периода 2014-2020 г.

Необходимо е в значителна степен да бъде постигнато съответствие на целите и приоритетите за общинско развитие с приоритетите на областно ниво, като се отчетат стратегическите насоки за разработване и общинските планове за развитие, представени в Областната стратегия за развитие. Това съответствие осигурява

допълнителни ефекти и потенциални ползи, свързани с осигуряване на достъп до финансови схеми и развитие на териториалното сътрудничество между общини и региони. За да финансират инвестиционните си разходи за развитие, местните власти трябва да имат достъп до националния и регионалния пазар на капитали. Допълнителен механизъм в тази насока се осигурява чрез предлаганите мерки и средства от централния бюджет за реализация на дейности в районите за целенасочена подкрепа съгласно действащото национално законодателство за регионалното развитие (ЗРР). Териториалният обхват на районите за целенасочена подкрепа на общинско ниво се определя в областната стратегия за развитие и на тази база следва да се търсят възможности за допълнително финансиране на конкретни общински проекти, насочени както към интегрираното развитие на общината, така и към преодоляване на социално-икономическите различия между общините и вътрешнорегионалните диспропорции.

3.СТРУКТУРА НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

Общинският план за развитие на община Завет е структуриран съгласно разпоредбите на чл. 13 от ЗРР. Включени са всички необходими елементи, разкриващи състоянието на настоящата ситуация, предвидената стратегия за развитие до 2020 и начините за нейното осъществяване, чрез подходящи мерки и конкретни проекти. Методически, планът обединява четири основни части - анализ, оценка, стратегически предложения и набор от инструменти за реализация, наблюдение и актуализация.

Период на действие

Общинският план за развитие се разработват за 7-годишен период на действие, който съвпада с периода на действие на областната стратегия за развитие, като следващият планов период обхваща 2014-2020 г. Стратегическият документ се изготвя в срок 3 месеца преди началото на периода на неговото действие.

3.1.АНАЛИЗ НА СЪВРЕМЕННАТА СИТУАЦИЯ В ОБЩИНА ЗАВЕТ

Анализът на съвременната ситуация в общината описва отделните аспекти от общинското развитие и завършва с обобщени изводи, комбинация от съществуващи проблеми и налични потенциали. Идентифицираните проблеми и потенциали са основа за извеждането на SWOT анализ, чиято цел е да открие най-важните моменти в историческото и съвременното развитие на общината. Съдържанието на SWOT насочва към необходимите мерки за подчертаване на силните и преодоляване на слабите страни.

Анализът поставя акцент върху географската, икономическата и социална характеристика, проследени са закономерностите във функционално-пространственото развитие, социалното, икономическото и екологичното състояние на общината.

3.2.ОБХВАТ,СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ, ПРИОРИТЕТ И МЕРКИ НА ПЛАНА

Съгласно определението в действащото законодателство за регионалното развитие Общинският план за развитие е документ за стратегическо планиране на устойчиво

интегрирано развитие на местно ниво (на територията на общината), който се разработва в съответствие с предвижданията на областната стратегия за развитие.

Общинският план за развитие определя средносрочните цели и приоритети за развитие, като се отчитат специфичните характеристики и потенциалът на общината, от една страна, и *стратегическите насоки за разработване на целите и приоритетите на общинските планове за развитие*, съдържащи се в съответната областна стратегия за развитие за периода до 2020 г., от друга страна.

Целите и обхватът на документа следва да отчитат и предвижданията на устройствените схеми и планове, действащи на територията на областта в средносрочен и дългосрочен план.

ОПР определя целите и приоритетите за развитието на община Завет в общия контекст на развитие на страната, Север централен планов район за развитие и в частност на Разградска област. Неотменима част от Плана за развитие е финансовата рамка за реализация на програмата.

Общинският план за развитие на Община Завет съдържа: анализ на икономическото и социалното развитие на общината; анализ на силни и слаби страни, предимства и заплахи; приоритетите и специфичните цели и мерки за развитие на общината; описание на съвместни дейности и проекти, които допринасят за постигане целите на развитието на съседни общини; индикативна финансова таблица, обобщаваща възможните ресурси за реализация на дейностите и бъдещи проекти; реда и начина за осигуряване на информация и публичност на плана.

Основните методи, използвани при разработването на Общинския план на развитие на община Завет са:

- балансирано и поетапно планиране на ресурсите на базата на анализ на ситуацията и постигнатите през предишния планов период резултати;
- интегрирано развитие на дейностите в съответствие с ресурсите, традициите и националната и регионална рамка за развитие;
- идентифициране на спецификата на общината и ориентиране на ресурсите и дейностите в посока нейното развитие.

Стратегическата част на плана обхваща формулирането на визията за развитие до 2020, целите, приоритетните области и включените в тях мерки. За подбора на аргументирани, изпълними и съответстващи на местните ресурси и специфика предложения е приложен специфичен подход, включващ компонентите на SWOT, проучените обществени потребности и препоръки, както и насоките на стратегическите документи от по-високо ниво. Предложена е ясна структура, респектираща идеята за интегрирания подход в стратегическото планиране - изведените цели се разгръщат в единството на очертаните приоритетни области. По този начин се постига синергичен ефект между резултатите на отделните

приоритетни области, като за осъществяването на дадена цел допринасят повече от един приоритет.

3.3.ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА

Индикативната финансова таблица представлява общата финансова рамка на развитието в община Завет през следващите седем години. Финансовата таблица изразява ориентировъчните ресурси за реализация на най-значимите общински проекти. Прогнозираният общ финансов ресурс е разпределен между отделните стратегически цели от ОПР. Планирано е средствата по всяка стратегическа цел да бъдат осигурени чрез съчетаване на различни финансови източници. Адекватното планиране на финансовата таблица е предпоставка за успешно и ефективно управление на финансовите ресурси на общината. За тази цел бъдещите финансови средства са реалистично предвидени на основата на финансовия разчет на ОСР на Община Завет за 2014-2020 и потенциала на общината да привлича и управлява средства от Оперативните програми. Приложени са методи за оценка и прогнозиране на предполагаемите средства за реализация на проектите, част от различните приоритетни области. Индикативната финансова таблица е проектирана спрямо модела на Приложение №4 от „Методическите указания за разработване на общински планове за развитие за периода 2014 – 2020 година" на МРРБ.

3.4.ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА

Индикаторите за наблюдение и оценка са дефинирани съобразно смисъла и съдържанието на стратегическите цели и приоритетните области на стратегията. Системата от индикатори обединява два основни компонента - индикатори за въздействие, проследяващи степента на изпълнение на целите, както и индикатори за резултат, измерващи ефектите от изпълнението на мерките в рамките на приоритетните области. Двата вида индикатори са въведени следствие на предписанията от „Методическите указания за разработване на общински планове за развитие за периода 2014 – 2020 година" на МРРБ. Индикаторите са избрани в синхрон с наличната и регулярно поддържана информационна основа на национално и областно ниво. Посочени са начални, междинни и целеви стойности. Индикаторите за наблюдение и оценка са средство за изготвяне на годишните доклади за изпълнението на ОПР, междинната и последващата оценка на плана.

3.5.НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ ПО НАБЛЮДЕНИЕТО, ОЦЕНКАТА И АКТУАЛИЗАЦИЯТА НА ПЛАНА

Разработена е система за наблюдение, оценка и актуализация на плана, обвързваща функциите на участващите звена. Предложен е график за действие. Описани са отговорностите и компетенциите на отделните звена, посочена е логическата и времева обвързаност между отделните функции. Посочен е начинът интегрирането на индикаторите в отделните стъпки на наблюдението и оценката. Отбелязан е

подходящият момент за изготвяне на междинна и последваща оценка, както и на актуализация на ОПР.

3.6.НЕОБХОДИМИТЕ ДЕЙСТВИЯ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Разработени са механизми за осигуряване и обмен на информация между отделните заинтересовани страни. Идентифицирани са възможностите за публичното представяне и разпространяване на резултатите от всички етапи по разработването и реализацията на ОПР. Особено внимание е отделено на ползотворното взаимодействие и поддържане на активна комуникация между всички участващи в процеса – общинските служители, районните администрации, културните институции, неправителствения сектор, представителите на бизнеса и др. Положителните контакти и комуникация, формирани по време на разработването на ОПР, следва да бъдат съхранени и продължени по време на реализацията на плана през следващите седем години.

3.7.ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ

Програмата за реализация е финалният елемент от структурата на ОПР и представлява конкретна матрица за осъществяване на неговите стратегическите предложения. Програмата илюстрира прехода между приоритетните области, съответстващите им мерки и проектите от съдържанието на ОПР. Централно място заема списъкът с проекти, където са изброени, описани и обосновани отделните проекти и връзките между тях. Извършена е оценка на ориентировъчната им финансова стойност, избрана е управленска структура и са посочени заинтересованите партньори в реализацията на всеки проект. Включена е възможността за актуализация на Програмата за реализация, като част от цялата система за наблюдение, оценка и актуализация на плана.

3.8.МЕТОДИ И ПРИНЦИПИ

Приложеният методически подход и следваните принципи при разработването на плана са в пълно съответствие с нормативните изисквания, целите и приоритетите на социално икономическото и пространствено развитие на общината. Планът е съобразен със специфичните изисквания за прилагане на нормативните документи, регламентиращи дейностите на местното самоуправление, териториалното устройство и опазването на околната среда. От методологическа гледна точка разработването на плана се основава на „стратегическия подход“, „интегрирания подход“, „териториалния подход“, както и на „ориентирания към резултатите подход“. В рамките на разработването на ОПР са приложени доказани теоретични постановки и методологически подходи за стратегическо планиране на устойчивото общинско развитие. Проучени и използвани са съвременните практики за подготовка на стратегически документи, изготвянето на комплексни

анализи, синтезни оценки и прогнозиране на развитието съобразно наличните обстоятелства. Внимателно са подбрани инструментите за реализация на плана, изградени на основата на добри европейски практики, но и на практическия опит и умения за управление на проекти в българските общини, включително структурите на местното самоуправление, неправителствения и частния сектор. Подобен начин осигурява внедряването на съвременни идеи, обезпечени с необходимия капацитет за тяхната изпълнимост.

ДЕФИНИЦИИ

- *Административна структура* - администрация, която подпомага орган на изпълнителната власт;
- *Мисия* - смисълът, поради който съществува административната структура;
- *Визия* - представата за бъдещето на административната структура;
- *Цели* - конкретни желани постижения, състояния или реакции, определени с количествени или качествени показатели;
- *Ефективност* - степен на постигане на предварително поставени цели;
- *Ефикасност* - съотношение между постигнатите резултати и използваните за тях ресурси;
- *Вътрешно звено* - организационно обособена част от административната структура - главна дирекция, дирекция, отдел, сектор, звено с друго наименование, предвидено в нормативен акт;
- *Обща администрация* - вътрешни звена, които подпомагат осъществяването на правомощията на органа на изпълнителната власт като ръководител на съответната администрация, създават условия за осъществяване на дейността на специализираната администрация и извършват техническите дейности по административното обслужване;
- *Специализирана администрация* - вътрешни звена, които подпомагат осъществяването на правомощията на органа на изпълнителната власт, свързани с неговата специална компетентност;
- *Работен (бизнес) процес* - определена във времето и пространството последователност за извършване на операции за получаването на относително завършен продукт или услуга (или на части от тях);
- *Релевантност на функциите на вътрешните звена* - съответствието на функциите на звеното с област /и на политиката и/или правомощие/я на органа на власт, със стратегически и програмни документи, за които отговаря органът на власт
- *Аутсорсинг* - предоставяне на определени функции или бизнес процеси, осъществявани от определена административна структура за изпълнение и обслужване от друга организация, специализирана в съответната област ;
- *Публично-частно партньорство* - споразумение между организация от публичния сектор и организация/и от частния сектор, чрез което се извършва разпределяне на активите, правата, отговорностите и рисковете при предоставянето на услуга или съоръжение за използването им от обществото.

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

- ⌘ **ОГСП** – Област на група за стратегическо планиране
- ⌘ **ЕЕ** - Екип от експерти
- ⌘ **ОПР** – Общински план за развитие
- ⌘ **ОбПР** - Областен план за развитие
- ⌘ **ОСР** – Област на стратегия за развитие
- ⌘ **ОП** - Оперативна програма
- ⌘ **ОПАК** - Оперативна програма „Административен капацитет”
- ⌘ **ОПОС** - Оперативна програма „Околна среда”
- ⌘ **ОПРР** - Оперативна програма „Регионално развитие”
- ⌘ **ОПРСР** - Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство”
- ⌘ **ОПРЧР** - Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”
- ⌘ **ОПТ** - ОП „Транспорт”
- ⌘ **ОСР** – Област на стратегия за развитие
- ⌘ **ПЕЕ** – Програма „Енергийна ефективност”
- ⌘ **ПРСР** – Програма за развитие на селските райони
- ⌘ **ПСОВ** - пречиствателни станции за отпадъчни води
- ⌘ **ПТКП** – подробен транспортно-комуникационен план
- ⌘ **РПР** – Регионален план за развитие
- ⌘ **РСР** – Регионален съвет за развитие
- ⌘ **РЦВ** – Район за целенасочено въздействие
- ⌘ **РП** – Район за планиране
- ⌘ **СБ** - Световна банка
- ⌘ **СП** - скоростен път

BBMRI - пан-европейски научен инфраструктурен проект в областта на биобанкирането и биомолекулярните ресурси

CLARIN - пан-европейски научен инфраструктурен проект в областта на езиковите ресурси

JEREMIE - (Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises) – Обединени европейски ресурси за подкрепа на малки и средни предприятия.

РЕЗЮМЕ

Община Завет попада според квалификацията на районите по целенасочено въздействие към **Изостанали селски райони**. Това са региони, в които по-голямата част от трудоспособното население е заето в селското и горското стопанство, характеризират се с ниска степен на развитие на транспортната, техническата и социалната инфраструктура, ниско образователно равнище и квалификация на населението в трудоспособна възраст, ограничени възможности за трудова заетост,

високо равнище на безработицата, ниски доходи на населението и обезлюдяване. Общината попада в Северен централен район за планиране:

Райони за планиране	Територия (кв.км)	% от общата територия	Население 2003 г. (брой)	% от общото население	Гъстота на населението (ч./кв.км)	Обработваема земя 2003 г. (дка/ч.)
Р България	111001,9	100,0	7 364 570	100,0	70,3	6,4
Северен централен	14 974	13,5	928 000	12,6	62	
Завет	273,88	1,83	10586	0.14	39	13.52

Източници: Агенция по кадастър; НСИ, текуща демографска статистика

Значителен е ресурсът на общината за развитие на земеделие и горско стопанство, в които сектори има и натрупан опит. Земеделието и горското стопанство са перспективни за развитие сектори. Перспективите за развитие на този отрасъл са свързани с навлизане на нови инвестиции, технологично обновление и значително

подобряване на качеството на продукцията, професионален маркетинг на производствената продукция.

Приоритетно в икономическото развитие е увеличаване дела на частния сектор, подкрепа за малките и средни предприятия и обвързването им с големите такива. Основната цел в тази насока е оползотворяване на местните суровинни източници в преработвателни предприятия на местна почва; технологично обновление и повишаване на качеството, повишаване уменията и квалификацията на предприемачите, стопанските ръководители и специалистите както и подкрепа за желаещите да стартират собствен бизнес.

По общински индекс на човешкото развитие/ИЧР/ община Завет е на 238 място в страната.

Общински ИЧР	238
Индекс 2001-2002	0.757
Ранг 2003	168
Грамотност индекс 2001	0.959
КОИ Индекс 2001-2001	0.881
КОИ Ранг 2001	227
БВП на глава 2001	1499
БВП на глава PPP 2001	2751
БВП Индекс 2001	0.553
БВП Ранг 2001	218

Общинската стратегия за устойчиво развитие цели създаване на местен капацитет и изграждане на подходящи структури за устойчиво икономическо развитие и заетост, чрез разработването и управлението на проекти, финансирани от Структурните фондове ЕС .

I. Анализ на икономическото и социалното развитие на общината;

Обща характеристика/профил на общината;

1. Географско положение

Завет е старо българско селище, запазило и до днес старинното си име. Историческото му развитие има еднаква съдба с много други селища и в миниатюрен вид отразява етапите на развитие на страната.

Община Завет е разположена в западната част на източната подобласт на Дунавската хълмиста равнина, която е част от обширната Долнодунавска низина. Тази част от подобластта се нарича Лудогорие и представлява обширно, вълнообразно дълбоконасечено плато.

Общинският център град Завет е разположен на 43° 33` северна ширина и 26° 40` източна дължина. Релефът е предимно равнинен, със слабо очертан плавен наклон в южна посока. Средната надморска височина за общината е 250 метра, като най-високата точка е северозападно от с.Острово с кота 310 метра.

Според съществуващото административно-териториално деление община Завет е включена в пределите на Разградска област. На север тя граничи с община Тутракан, на изток – с община Исперих, на запад – с община Кубрат и на юг – с община Разград.

Територията на общината обхваща 273 591 дка, от които:

Баланс на територията към 31.12.2012 г.

Видове територии и начин на ползване	общо дка	общо дка
земеделски територии	165 360	60,44%
горски територии	95 513	34,91%
населени места и урбанизирани територии	10 869	4,00%
водни площи	696	0,25%
Депа за отпадъци	0	0,00%
територии за транспорт и инфраструктура	1153	0,40%
Общо	273 591	100,00%

Община Завет включва седем населени места: град Завет и селата Брестовене, Острово, Веселец, Прелез, Сушево, Иван Шишманово.

2. Климатична характеристика

Европейско-континентална климатична област

Европейско-континенталната климатична област обхваща Северна и Средна България (без Черноморието), заедно с прилежащите им планини. Тя е в най-тясна връзка с източноевропейските райони и същевременно е отдалечена от Средиземно море и не се чувства осезателно смекчаващото климатично влияние на последното. Поради това климатът в тази област носи типичните белези на източноевропейския климат: сравнително студена за съответната географска ширина зима и относително горещо лято, като средната годишна амплитуда на температурата е предимно между 23 и 24⁰, а на места достига до 25⁰. Максимумът на валежите е през лятото, а минимумът през зимата, като амплитудата в годишния ход на валежите (разликата между лятната и зимната им сума) достига до 15-25% от годишната им сума.

Главно по направление север - юг в европейско континенталната област се забелязват редица изменения в климатичните условия. Това обуславя разделянето и на две подобласти: умерено континентална и преходно континентална.

Умерено-континентална климатична подобласт

Обхваща Северна България и западната част на Средна България, т.е. общо взето, северната половина на частта от европейско континенталната климатична област, която влиза в пределите на нашата страна. В тази климатична подобласт

континенталният характер на климата е най-добре изразен. Зимата тук е най-студена в сравнение с всички останали низини в страната, а лятото е горещо поради преобладаването на субтропични въздушни маси от по-южните географски ширини или формирани на място под въздействие на силното лятно слънце.

В климатично отношение района на Общината попада в умерено-континенталната климатична подобласт на Европейско-континенталната климатична област и се характеризира с горещо лято и студена зима. Валежите са по-ниски от средните за страната, но са по-обилни в сравнение с останалите области в Лудогорието. Годишният ход на валежите в този район има подчертано континентален характер. Максимумът е през юни, а минимумът - през февруари. Валежите от сняг са в периода ноември – април. Средното месечно и сезонно разпределение на валежите е както следва: зима -131 л. кв. м, пролет -165 л. кв. м, лято - 227 л. кв. м и есен - 133 л. кв. м.

Най-студените месеци през годината са януари и февруари. Средната годишна температура е 10,3°C. Минималните температури през зимата в някои случаи падат до -25°C. Не са изключения и резките понижения на температурите през пролетта и есента. Като най-топли се очертават месеците юли и август. Типичен пролетен месец е април, а типичен есенен - октомври. За добре изразения континентален характер на климата в района на община Завет свидетелстват средните месечни температури за януари /-2°C/ и за юли /24°C/, валежният режим /февруарски минимум и юнски максимум/ и сравнително продължителното задържане на снежната покривка /над 3 месеца/.

3.Геоложка характеристика

В община Завет не са открити полезни изкопаеми. Няма разкрити кариери.

4.Национални паркове и защитени територии

На територията на община Завет се намира и Представително едродивечово ловно стопанство ”Воден”, което е на пряко подчинение на Министерски съвет. От самото си създаване се устройва като основна база за развъждане и разселване на благороден елен в цяла България. ”Воден” се намира в централната част на Лудогорието. В ловностопанско отношение ДДС ”Воден” стопанисва и ползва площ на териториите на общините Завет, Разград, Главиница и Исперих.Характерни за ”Воден” са широколистните чисти и смесени гори, изпъстрени с множество дивечови ниви и обработваеми площи.

Богатата и разнообразна хранителна база, разчленеността и географския фонд, естествените укрития, подходящият климат и провежданите ловностопански мероприятия позволяват поддържането на значителен запас от едър дивеч: благороден елен - 756 броя; дива свиня - 296 броя; сърна – 192 броя. От дребния дивеч са представени заекът, фазанът, яребицата. От хищниците се срещат чакал, дива котка, лисица и др.

Ежегодно в станцията се извършва добив на 14000 м³ дървесина, ползване на ограничени количества билки и горски плодове, залесяване на 177 дка млади гори.

Във стопанство ”Воден” успешно се провежда селекционен лов на благороден елен, гонка на дива свиня, лов на хищници.

За осъществяване на организиран ловен туризъм станцията разполага с два ловни дома. На разположение на туристите са моторни превозни средства с висока проходимост, файтон, каруци, шейни.

Отстоянието на ”Воден” от международните летища е: София – 430 км; Варна – 130 км.

5.Водни ресурси

Водоизточниците - Като цяло речната мрежа на територията на общината е рядка и слаборазвита. Горните и средните течения на реките са врязани в лъоса и в терциерните и кредни варовици, като образуват дълбоки и сухи долини. Морфологията на речните долини, врязани в миоценски варовици и пясъци се отличава съществено от морфологията на долините, врязани в плиоценските и лъосови наслаги. Високите части на склоновете са заети от структурни стъпала, а върху по-ниските са развити речни тераси.

<i>Водоеми в землището на община Завет към 2012 г.</i>				
Населено място	Вид на обекта	Площ/дка	Собственост	Състояние
Завет - 4 броя	Язовири	64,894	публична общинска	Има вода
Завет – 4 броя	Язовири	55,561	публична общинска	Пресъхнали
Брестовене – 2 броя	Язовири	103,157	публична общинска	Има вода
Брестовене – 3 броя	Язовири	30,543	публична общинска	Пресъхнали
Острово – 1 брой	Язовир	17,955	публична общинска	Пресъхнал
Веселец – 1 брой	Водоем	4,945	публична общинска	За водопой
Веселец – 1 брой	Язовир	2,814	публична общинска	Има вода
Веселец – 1 брой	Язовир	4,093	публична общинска	Пресъхнал
Прелез – 4 броя	Язовири	35,566	публична общинска	Пресъхнали
Сушево – 1 броя	изкуствена водна площ	3,669	публична общинска	Има вода
Сушево – 4 броя	изкуствена водна площ	44,046	публична общинска	Пресъхнали
ОБЩО: 26 броя		367,243		

6. Почви

Почвите в Лудогорието са силно повлияни от особеностите на скалната основа и от характера на релефа, климата и растителността. Във връзка с льосовата и льосовидната основа, сравнително сухия климат и наличието на сухолюбива лесостепна растителност от север към юг е разпространението на карбонатните, типичните и излужените черноземи /оподзолените/ черноземи, които заемат 39% от обработваемата земя. Сивите и тъмносиви горски почви /61% / са образувани върху слюдести шисти, карбонатни пясъчници и др., под влияние на влаголюбива букова растителност, която постепенно е била унищожена и заменена с по-сухолюбива растителност.

Поради изсичането на горите и интензивните ерозионни процеси, сивите горски почви се характеризират с маломощен хумусно-елувиален хоризонт, който варира от 5 до 30 см., като средно не надвишава 20 см. дълбочина. Сивите и тъмносиви горски почви имат добра структура, пропускат въздуха и задържат влагата и бързо се затоплят през пролетта.

Почвено-климатичната характеристика на общината създава възможност за отглеждането на всички култури, характерни за умерения климат и най-вече за развитието на зърнопроизводството и техническите култури. Традиционни селскостопански производства са: отглеждането и добиването на зърнени храни, тютюн, слънчоглед, трайни насаждения, дребното месно и млечно животновъдство и др.

7. Въздух

Територията на общината е в пояса на умереноконтиненталния климат и има средна температура през годината 10,9 градуса, през януари 16 С, през юни 23 С.

От метеорологичните параметри, влияещи върху нивото на замърсяване на приземния слой с аерозоли и газообразни вредни вещества, особено голяма роля имат: температурата на въздуха, неговата влажност, скорост, посока на вятъра, интензивността на турбулентния обем и др.

Територията на общината попада в Умерено-континенталната подобласт на Европейската климатична област. Характерни за тази област е средна скорост на вятъра 1-2 м./сек. и високи валежни суми, които осигуряват добро разсейване и самоочистване на атмосферния въздух.

8. Гори

Горите, които съставляват 33% от територията на община Завет са едно от големите и богатства. Общата залесена площ възлиза на 92 268дка.

Растителното разнообразие в горския фонд на община Завет включва над 36 дървесни вида, в т.ч. 4 иглолистни, над 20 храстови видове и над 100 броя тревни растителни видове. В горите се срещат различни видове едър и дребен дивеч. При едрия дивеч това са благороден елен, сърна, дива свиня, дива коза, а за дребния дивеч най-характерните видове са див заек, фазан, яребица и дива патица. От хищниците се срещат лисица, чакал, вълк.

Дървесни култури - Най-разпространените култури в района на общината са: салкъмът (бяла акация) (*Robinia pseudoacacia*), белият и черният бор (*Pinus sylvestris*, *P. nigra*), хибридната топола (*Populus x canadensis*).

Салкъмът (бялата акация) е най-широко залесяван сред чуждите за района видове. По-големи или по-малки култури се срещат навсякъде на територията на общината. Салкъмът се отличава с бърз растеж и има калорична дървесина. Въпреки че променя някои от основните характеристики на почвата (уплътнение, химичен състав) и занаят трябва да се поддържа на територията на общината и да се залесява на някои по-лесонепригодни места, включени в горския фонд. Целта за това е да поеме част от антропогенният натиск от страна на местното население към естествените гори в райони.

Боровите култури са залесявани не само заради бързия им растеж и ценната им (чамова) дървесина, но и на много места с макар и съмнителни естетически мотиви. С последното се обяснява и широкото им използване в парковите зони на града и селата. Днес на повечето места боровите култури са в лошо състояние. Тези гори силно променят състава на почвата и имат значение само за популациите на някои ядивни гъби (масловката). За в бъдеще практиката за залесяване на иглолистни в нетипичния за тях регион на равнината трябва да бъде прекратена, или поне намалена до разумен минимум.

Тополовите култури се създават основно в поречията на малки вътрешни реки (дерета) и се среща почти във всички населени места на общината. Те растат сравнително бързо и имат ценна дървесина. От друга страна са податливи на различни заболявания и лесно съхнат.

Липовите гори заемат много по-малки площи, основно по северните и източните склонове. Те често са обект на набези по време на цъфтежа им, когато се събират цветовете за билки. Това довежда понякога до масови погроми.

През деветдесетте години значителна част от тополовите насаждения в общината са поголовно изсечени, в резултат на което терените са силно заблатени и ерозирали. За в бъдеще трябва да се разшири залесяването с местни крайречни дървесни видове – бяла върба, черна и бяла топола.

Някои други естествени и залесявани видове имат макар и нищожно участие в горската растителност на района. Такива са летния дъб, косматият дъб, брястът, и др. Те участват в растителността на района като много малки и деградирани гори или култури.

Общата оценка за състоянието на горите в региона е много тревожна. Горите са белите дробове на природата. В тях са съсредоточени, включително и на територията на общината ценни ресурси – дървесина, билки, гъби, богато биологично разнообразие. От друга страна те са най-застрашени от пряко унищожение. Този процес се задълбочава от факта, че niskият жизнен стандарт на местното население, особено в селата го насочва към най-лесния начин за бързо оползотворяване на този ресурс. Приоритетно община Завет трябва да търси финансиране за залесяване и да осъществява такива проекти. Трябва да се избягват голите сечи в горите и по-внимателно да се следи състоянието им, особено когато се отнася за естествени гори.

Както вече споменахме, горските масиви, въпреки лошото си състояние и необходимостта от рекреационни мероприятия, се ползват за незаконен добив на дървесина за огрев, като по този начин се нарушава режимът им на стопанисване и намалява ролята им като бели дробове на природата.

Гъби - Ресурсите от гъби на територията на общината са сравнително ограничени. Няма данни да промишлено събиране на видове гъби на територията на общината. Някои видове понякога се събират в по-големи количества, но само за лични нужди. Най-често се събират сърнела и печурка.

Растения - Във фитогеографско отношение територията на община Завет спада към Дунавския район от равнинно-хълмистия дъбов пояс на долния пояс на дъбовете и черния бор. Растителността се характеризира със средноевропейския тип дъбови гори, при които най-широко разпространение имат церът и благуът с примеси на габър, клен, келяв габър, липа, мъждрян. От храстите най-често срещани са: глог, дрян, бъз, драка, повет, смрадлика, леска и др. Иглолистните масиви са съставени предимно от чер бор и частично – от смърч.

Естествената растителност е под формата на гори, естествени ливади, пасища и пустеещи земи. Културната растителност е представена предимно от ниви, трайни насаждения, изкуствени пасища и паркове.

Състояние на местната икономика;

1. Промисленост

Като цяло общинската икономика се характеризира с ниска рентабилност. По-голямата част от предприятията работят с остаряло оборудване и технологии, което предопределя много високи производствени разходи, висока енерго- и трудоемкост. Това важи за почти всички отрасли и особено за машиностроенето и до голяма степен за шивашката и преработвателната промишленост. Недостатък в развитието на местната икономика е прекалената ѝ концентрация в общинския център, където са съсредоточени почти всички предприятия. Това води до сериозни диспропорции на икономическото развитие и има сериозно отражение върху социалните аспекти на общината. Свързано е с обезлюдяване на селищата, застаряване на населението по селата, занимаващо се само със земеделие и животновъдство и то предимно в лични стопанства, влошаване състоянието на техническата и социалната инфраструктура. Икономическите връзки между селищата в Общината са много ограничени и се изразяват най-вече с предлагане на селскостопански продукти от селата към града. Икономиката на общината разчита основно на местни суровини (за хранително-вкусовата промишленост), докато в отрасъл шивашка промишленост се работи предимно на ишлеми и в много голяма степен той е зависим от доставките на материали от външни контрагенти.

Структуро-определящи са предимно предприятията от хранително-вкусовата промишленост, машиностроенето и фармацевтичната промишленост.

Предприятие	Населено място	Дейност	
„Завет” АД	гр.Завет	промишлено производство	Производство на лекарствени средства за ветеринарната медицина
„АВИС” ЕООД	гр.Завет	животновъдство	Птицепроизводство
„Раломекс” АД	гр.Завет	промишлено производство	Производство на селскостопанска техника
„Милър-продукт” ООД	с.Острово	промишлено производство	Производство на брашно

Млекопреработвателно пр. „Маклер комерс”ЕООД	с.Брестовене	промишлено производство	Производство на млечни продукти
Дърводелски цех	с.Брестовене	промишлено производство	Дървообработване
Шивашки цехове	с.Брестовене, гр.Завет, с.Острово	промишлено производство	Производство на дрехи
„Агросем” ООД	с.Острово	земеделие	Производство на селскостопански култури
„Мега шанс груп” ООД	гр.Завет	кафе - аперитив	Развлекателна дейност
ЕТ „СК Колева - Величка Колева	гр.Завет	счетоводна къща	Счетоводна дейност
ЕТ Билка - Надежда Стойнова	Русе, Завет	търговия на дребно	Изкупуване на билки
“Милър-продукт”ООД	с.Острово	промишлено производство	Производство на брашно

Преструктурирането на общинската икономика е почти изцяло завършено с всички произтичащи от това последици – увеличена безработица, свито потребление, нисък стандарт на живот на голяма част от населението, преориентиране на хората с работнически професии и специалности към земеделие и животновъдство.

Предприятията са изцяло частни, работят с непълнен капацитет, следователно и с намален числен състав на персонала, и реализират ниски печалби или са на загуба.

Техниката и технологиите са физически и морално остарели, но не могат да се подновят – реинвестициите са затруднени от финансова гледна точка.

“АВИС” ЕООД предприятие за производство на яйца и стокови носачки – техника с отдавна изтекъл амортизационен срок, поддържана чрез периодични ремонти, морално остарели технологии, повишена себестойност на продукцията, която е неконкурентноспособна спрямо вносната, поради ниската рентабилност на производството, високата цена на фуражите /задлъжнялост към доставчици/.

“РАЛОМЕКС” АД след приватизацията и реструктуриране на производството последните години е с подобрени показатели. Има направени сериозно инвестиции в машини и оборудване.

Подобно е състоянието и на по-малките производствени единици на територията на общината, както и на звената от преработващата хранително-вкусова промишленост. Непълното използване на наличните ресурси – сграден фонд, машини, човешки ресурси, традиционни за района производства е предопределено от намалената покупателна способност на населението на страната

като цяло и на региона в частност, от загубата на пазари, от остарелите технологии, които допълнително оскъпяват себестойността на продукцията. Протичащите процеси са аналогични на тези, които се наблюдават в страната. Липсват традиции и подготвени кадри в сферата на маркетинга и мениджмънта, както и ясна общинска програма за привличане на чужди инвестиции. Неяснотите в законодателството, сложната данъчна система, отказът от планова икономика през последните години, липсата на координация между съответните държавни, частни и обществени структури допълнително затрудняват съживяването на икономиката.

2. Икономическо развитие

Община Завет е една от слабо развитите общини в страната. Според данни за Общинския индекс за човешко развитие (ОИЧР) от 2011 г., изчисляван по методика на ПРООН, общината е на 181-во място сред общините в България. Въпреки постепенното подобряване на позицията на общината през последните три години, тя все още се запазва в групата на слабо развитите региони. В рамките на Разградска област, община Завет е сред слабо развитите общини, но областта поначало се състои от няколко много слабо развити общини извън общината на областния център.

От активните нефинансови и небюджетни предприятия в общината, 97 % са малки и средни по размер. Основната част от тях са микро-фирми със заетост до 10 човека на фирма. През 2009 г. микро-фирмите съставляват 87% от общия брой на активните фирми в общината, като все повече намаляват или прекратяват дейност. С най-висок относителен дял са тези в отрасъл търговия.

1. По редица конюнктурни условия, свързани с общото кризисно състояние на икономиката в страната и загуба на някои традиционни пазари в източно-европейските страни, производствената дейност на фирмите показва тенденция на намаление. Тенденция на намаление показват и разходите за придобиване на ДМА, въпреки че в по-голямата си част технологичното оборудване се нуждае от обновление.
2. Факторите, които в най-голяма степен затрудняват дейността на фирмите са: недостатъчно търсене на продукцията в страната и чужбина, неплатежоспособността на клиентите, финансови проблеми, несигурна икономическа среда. Производствените мощности работят с по-малко от 50% от капацитета си.
3. Повече от половината от активните фирми в общината през 2012 г. функционират в сферата на търговията. Други отрасли, в които работят

относително по-голям брой предприятия са от преработващата промишленост (10 %), питейни заведения, транспорт и съобщения (съответно с 9,9% и 6,3%). В селското стопанство функционират 8.3 % от фирмите, представлявани от големи агрофирми, кооперации и земеделски стопанства.

4. Като цяло в икономическата база на общината съществуват резерви от неизползвани производствени мощности, трудови ресурси-ниско квалифицирани, производствени и складови площи.
5. Основната част от брутна добавена стойност (БДС) на един зает в общината се създава от предприятията от преработващата промишленост . Другият отрасъл с водещо значение за величината на БДС в общината е селското и горско стопанство. Сред останалите отрасли, единствено в търговията се създават между 6% и 9% от БДС в общината, докато всички останали имат незначителни приноси за величината и динамиката на този показател.
6. В общинската икономика с най-висок относителен дял е селско стопанство 54.8%. На второ място се нарежда отрасъл , при който приходите от продажби са с тенденция на увеличение и достигат 16,5 % от всички приходи от продажби. През всички базови години с най-висок относителен дял на печалба имат фирмите, занимаващи се с преработка на селскостопанска продукция. На второ място са фирмите, в сферата на селскостопанското производство . Общата тенденция е на увеличение на стопанските единици, завършили със загуба. Единствено в отрасъл селско стопанство има нарастване на производство, рентабилност .
7. Производителността на труда в община Завет, измерена като брутна добавена стойност (БДС) на един зает се колебае между 4,5 хил.лв. и 5,9 хил.лв. без да се забелязва ясно изразена тенденция в динамиката на показателя. За разлика от повечето останали общини, най-висока производителност на труда се отбелязва в предприятията на селското стопанство, а не в тези от преработващата промишленост, които, макар и близко да тях, са с по-ниска ефективност на трудовия ресурс. Това още веднъж подчертава изразения аграрен характер на икономиката на общината.
8. Свободата, лоялната конкуренция и нуждите на по-слабите граждани трябва да се гарантират чрез разпределение на потенциала и разделение на

властите, чрез действени закони и институционални правила. Задача на държавата е да създаде правната и устройствена рамка за такъв ред, който да възпира своеволието и злоупотребата с власт, да отстранява неоснователни привилегии и да допринесе за социална уравнилост и справедливост.

9. Основните насоки за преодоляване на това състояние трябва да се насочат към подкрепа за малките и средни предприятия и обвързването им с големите такива, оползотворяване на местните суровинни източници в преработвателни предприятия на местна почва; технологично обновление и повишаване на качеството, повишаване уменията и квалификацията на предприемачите и стопанските ръководители, подкрепа
10. за желаещите да стартират собствен бизнес.
11. Налице са резерви в икономическата база на общината по отношение на производствени мощности . Възможните пътища в тази насока са: създаването на смесени предприятия, превръщането им в зони за малък и среден бизнес, предоставянето на общински терени и сгради в града и селата на частни предприемачи.

Необходимо е насърчаване участието на частния бизнес в междуфирмено сътрудничество на местно, национално, европейско и международно ниво, както и сътрудничеството между малки предприятия и научно-изследователски и образователни институции в СИПР. Насоките за развитие включват подкрепа на междуфирмено групиране и създаване на мрежи; прилагане на успешни практики на сътрудничество и на адаптиране успешни бизнес модели, което да им позволи истинско разрастване в новата икономика.

Усилията по отношение на **трудовете ресурси** следва да се насочат към адаптирането им към новите пазарни условия с повишаване на квалификацията и уменията им – езиково, компютърно, ориентация към професии от местно значение и такива с най-голяма възможност за реализация.

Не са положени достатъчно усилия и мерки за привличане на инвеститори от други райони на страната или от чужбина. Необходимо е да се развият активни дейности в тази насока за промоциране възможностите и потенциала на общината чрез инвестиционни брошури, изграждане на база данни за подходящи терени и сгради, фирмени информационни материали, WEB страница, побратимяване с други градове и общини от Европейския съюз, и др.

Необходимо е да се подкрепи създаването на местни браншови сдружения, организации на дребния бизнес и съществуващите структури, осигуряващи пазарна и техническа информация, консултации и друга подкрепа.

3. Селско стопанство

Община Завет принадлежи към селските райони на страната (Национален доклад за развитието на човека : Селските райони – преодоляване на неравнопоставеното развитие). Селското стопанство е структуроопределящ отрасъл в местната икономика.

Наличните значителни поземлени ресурси, съставляващи 77% от общата територия на общината и благоприятните почвено-климатични условия превръщат земеделието в основен източник на доходи. Обработваемата земя в общинта през 2011 г. е 148709 дка. Приблизително 52% от площите в общината се засяват със зърнени култури - пшеница, ечемик, царевица, като добивите от пшеница и ечемик са над средните за страната. Значително място заемат и площите с технически култури- 26%, 15% са фуражните култури, слабо развито е овощарството и лозарството- 2%. Мерите и пасищата на територията на Общината са 8442 дка, а пустеещите земи- 552 дка. Трайна тенденция е увеличаване делът на обработваемата земя спрямо общата земеделска територия.

Необходима е широка информационна кампания за поетите задължения на страната за въвеждане на европейски стандарти за качество и прилагане на Общата селскостопанска политика, задълженията на земеделските производители, които произтичат от това, както и правата, които ще имат за финансово подпомагане до 2007 г. и след присъединяването ни към Европейския съюз.

Делът на животновъдството в произведената в общината земеделска продукция е по-малък, съществуват малки частни стопанства, в които се отглеждат предимно говеда, овце, свине и кози.

4. Търговия и услуги

Търговската дейност на територията на общината се осъществява чрез:

- магазинна мрежа за хранителни и промишлени стоки
- заведения за обществено хранене и развлечения ;
- открити пазари по населени места.

Услугите са насочени в следните сфери на дейност:

- сервиз и подържане на компютърна техника

- дърводелски услуги;
- автомонтьорски услуги;
- ремонт на битова техника.

5. Горско стопанство

Горските територии съставляват 20% от територията или 92268 дка. За периода Възстановен е горският фонд на собственици в размер на 1 101,200 ха, а 7 000 дка на Община Завет.

6. Бюджетно и програмно осигуряване

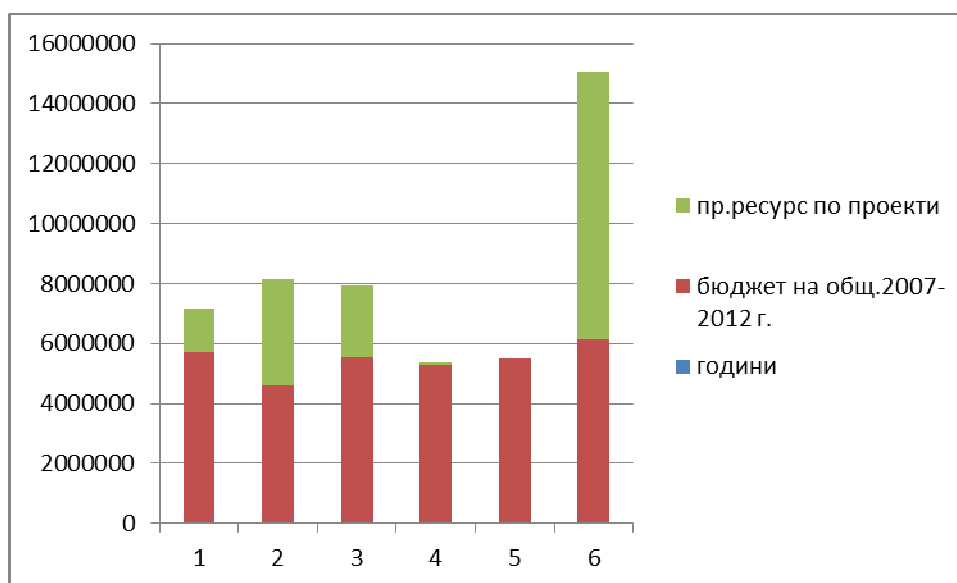
Общинският бюджет е основния финансов инструмент и документ на политиката на общината за разрешаване на текущи потребности и създаване на база за реализиране на дългосрочни цели. Чрез бюджета и управлението на извънбюджетните фондове, се реализират инициативи, водещи до постигане на стратегическите цели и визията на общината.

Бюджетът на Община Завет се разработва всяка година съгласно утвърдената от Министъра на финансите единна бюджетна класификация, Закона за общинските бюджети, Закона за държавния бюджет и Постановлението за неговото изпълнение.

Общинският бюджет е съставен от приходна и разходна част. Приходната част е съвкупност от субсидии от Републиканския бюджет и общински приходи. Разходната част е групирана на функции, които включват точно определени дейности.

Приходната част на бюджета е съставена от собствени приходи – местни и други данъци, местни такси, приходи от предоставяне на концесии, глоби, имуществени санкции и лихви, наеми и други собствени приходи и общи и целеви субсидии и субвенции от Републиканския бюджет. Най-голям дял имат местните и други данъци и такси.

бюджет на общината 2000-2012 г.		пр.ресурс по проекти	съотношени пр.ресур към общия бюджет
2007	5 702 360,00	1 469 913,40	26%
2008	4 594 146,00	3 542 849,10	77%
2009	5 522 329,00	2 418 814,00	44%
2010	5 273 808,00	107 548,85	2%
2011	5 491 777,00		0%
2012	6 145 011,00	8 928 721,20	145%
	32 729 431,00	16 467 846,55	50%

Анализът на данните за бюджетните приходи показва, че финансовите ресурси на Община Завет за периода 2007 –2012 г. се запазват постоянни с най-голям спад за 2010 година и с постепенно увеличаване през следващите години.

Обща тенденция за периода 2007-2012г. е намаляване дела на собствените приходи за сметка на субсидията от Републиканския бюджет.

Друга тенденция за периода е подобрение на работата на общината по изпълнението на програмите по Европейските проекти. Допълнителното финансиране достига 50% от общия бюджет на общината за този програмен период.

ИЗПЪЛНЕНИ ПРОЕКТИ ЗА ПЕРИОДА 2006-2012Г.			
№	Наименование на проекта	Програма	Бюджет от програмата
1	2	3	4
1	Възстановяване и рехабилитация на път IV – 23017 „Сушево – Прелез – III-4902” от км 17+749 до км 21+906	ФАР	779 000,00
2	Благоустройство на центъра на с.Острово	ФАР	87 437,68 лв.
3	Реконструкция на ул. „Осъм” от ОК 64 до ОК 78 в с.Острово, община Завет	САПАРД	82 086,00 лв.
4	Реконструкция и подмяна на водопроводи по група улици в с.Острово, Община Завет	ПУДООС	493 826,00

5	Провеждане на енергоефективни мерки и извършване на строително-монтажни работи за сградите на ОУ "Христо Ботев" и ЦДГ "Радост" в с.Острово,община Завет	ОПРР	877 419,36 лв.
6	Реконструкция и подмяна на водопроводната мрежа на с.Прелез, Община Завет – I етап	ПУДООС	413 277,72 лв
7	Компостиране на биоразградими отпадъци в община Завет в пластмасови компостери	ПУДООС	13 307,00 лв.
8	Реконструкция и подмяна на вътрешната водопроводна мрежа на с.Иван Шишманово, Община Завет – I етап	ПУДООС	597 388,62 лв
9	Въвеждане на организирано сметосъбиране и сметоизвозване във всички населени места на община Завет”	ПУДООС	351 218,72 лв.
	Почистване и озеленяване на терен замърсен с отпадъци в гр.Завет	ПУДООС по Национална кампания „За чиста околна среда”	3 591.00 лв.
10	Придобиване на умения и постигане на обществена активност за потенциална местна инициативна група на територията на Община Завет	ПРСР Мярка 431-2	165 397.00 лв.
11	Разкриване на обществена трапезария в община Завет	Фонд за социално подпомагане	8 845.95 лв.
12	Подкрепа за достоен живот	ОПРЧР	107 548,85 лв.
13	„Закриване и рекултивация на общинско депо за неопасни отпадъци – Община Завет”	ПМС № 209 от 20 август 2009 г. за осигуряване на финансиране за изграждането на регионални системи за управление на битовите отпадъци	458 219,00 лв
14	Основен ремонт на физкултурен салон - с.Острово, община Завет	ПРСР МЯРКА 321	333 344,00лв.
15	„Благоустрояване на централна градска част, гр.Завет, област Разград”	ПРСР МЯРКА 322	938 294.00 лв.
16	Благоустрояване на централна част – кв.20 и част от кв.13 по плана на с.Брестовене, община Завет, област Разград и благоустрояване на част от кв.39 по плана на с.Острово, община Завет, област Разград	ПРСР Мярка 322	1 493 640.00 лв

Основните разходи на общината са съсредоточени в няколко сектора:

1. Общи държавни служби – включва разходите, които са необходими за дейността на общинската администрация и общинския съвет;
2. Образование – финансират се детските градини, училищата, общежитие;
3. Социално осигуряване и грижи – домашен социален патронаж, Програми за временна заетост и др;

Сериозна трудност за общината е и рестриктивният характер на бюджета, който не дава възможност за провеждане на инвестиционна и стимулираща бизнеса политика. Основната част от средствата се използват за покриване на социални и административни разходи, докато средствата за усъвършенстване на инфраструктурата, опазване на околната среда и подкрепа на предприемачеството са изцяло приоритет на Европейските програми

Подобряване на финансовото състояние на общината може да се постигне и чрез повишаване ефективността на управление на общинската собственост, оптимизиране на платените услуги, по-тясно взаимодействие с данъчната администрация във връзка със събираемостта на данъчните приходи, подобряване на оперативното ръководство и обучение на финансовия екип на общината.

Повишаване степента на доверие към местните органи на властта чрез въвеждане на активни форми на контрол, публичност и прозрачност и изграждане на публично-частно партньорство между местната власт, местния бизнес, гражданското общество, неправителствените организации.

7.Сътрудничество с други общини

Община Завет граничи с Община Разград, Община Исперих, Община Кубрат, Община Тутракан. Възможностите за сътрудничество и реализация на съвместни, “междубщински” дейности и проекти се основават на редица обективни и субективни фактори. Част от тези дейности са със стратегическо значение за регионалното развитие на община Завет в близка и по далечна перспектива.

Анализът на досегашната съвместна дейност между община Завет и съседните общини налага следните изводи и препоръки:

- Като цяло реализацията на съвместни проекти и дейности е недостатъчна, ограничена и неефективна.
- Не съществуват и междубщински проекти в областта на промишлеността, селското стопанство, услугите, благоустройството и т.н. между община Завет и съседните общини;

- Състоянието на пътнотранспортните съоръжения, граничните земи между община Завет и съседните ѝ общини не е добро. В особено тежко състояние е четвъртокласната пътна мрежа в посочените райони. Липсват съвместни междуобщински проекти в тази насока. Това е сериозен проблем с първостепенно значение за регионалното развитие на “селските райони” на община Завет и съседните ѝ общини;
- Не са реализирани съвместни проекти на общината със съседните ѝ общини в областта на изграждане на селскостопански пазари, борси и аукциони.
- Водопроводна мрежа в границите между общите селски райони е амортизирана и силно остаряла. Липсват съвместни проекти между община Завет и граничните с нея общини в областта на водоснабдяването и канализацията.

Анализ на тенденциите и процесите в социалната сфера

1.Население

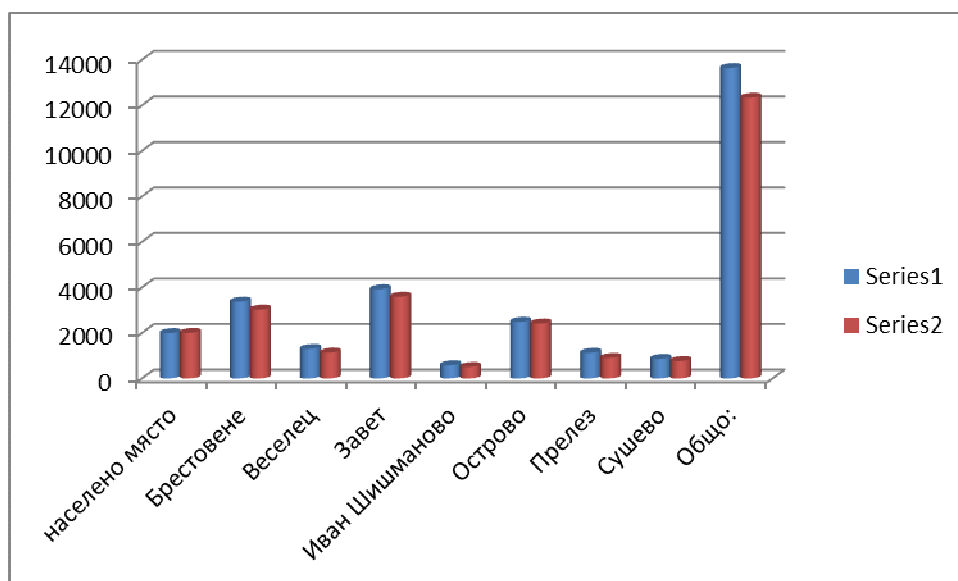
Област Разград е една от най-малките по територия и население в страната. Със своите 2 637 кв.км. площ тя се нарежда на 24 място в страната.Към 01.03.2001 година в областта живеят 152 417 души,които представляват 1.9% от цялото население на страната.Средната гъстота на населението е 58 ч/кв.км. и областта е на 14 място в страната по гъстота. В зависимост от гъстотата на населението, общините в Разградска област могат да се разпределят в три групи.

Населението в Разградска област живее в 113 населени места при равнище на населеност 4,27 населени места на 100 кв.км.

В контекста на Разградска област община Завет се оценява с ниска гъстота на населението /от 30 до 60 души на кв.км/.

Брой на населението по населени места

населено място	1992	2001
Брестовене	3369	3026
Веселец	1297	1134
Завет	3918	3588
Иван Шишманово	581	507
Острово	2487	2413
Прелез	1123	900
Сушево	862	765
Общо:	13637	12333

В таблицата може да се проследи броят на жителите по населени места, както и броят на действително живеещите там.

Население към 01.02.2011 г. По населени места и възраст:

	Общо	9%	12%	12%	14%	14%	14%	14%	8%	3%
		0-9	0-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80 +
ЗАВЕТ	10586	950	1293	1236	1513	1502	1533	1437	801	321
ГР.ЗАВЕТ	3072	281	398	369	373	503	425	420	227	86
С.БРЕСТОВЕНЕ	2687	276	324	335	398	361	401	327	188	77
С.ВЕСЕЛЕЦ	978	80	128	90	159	117	149	146	71	38
С.ИВАН ШИШМАНОВО	379	22	47	29	61	41	67	64	31	17
С.ОСТРОВО	2076	185	269	260	321	282	279	266	162	52
С.ПРЕЛЕЗ	753	52	58	73	101	97	142	135	74	31
С.СУШЕВО	641	54	69	80	100	101	80	89	48	20

Раждаемост - динамика, смъртност - динамика, естествен прираст

Поради влияние на цяла система от социално-икономически и демографски фактори рязко се забавя темпа на демографски растеж. Понастоящем раждаемостта в община Завет е по-ниска в сравнение с други години.

Тази тенденция е резултат от настъпилите съществени изменения в репродуктивното поведение на населението, характерно не само за общината като цяло, но и за цялата страна.

Възрастова структура

В община Завет се наблюдава засилващ се процес на демографско остаряване, изразяващ се в прогресивно относително намаляване на населението в началните и увеличаване в средните и високите възрасти.

Остаряването на населението поражда някои сериозни демографски и социално-икономически последици. Установилата се неблагоприятна възрастова структура се превръща в един от факторите, който задържа темповете на демографски растеж.

Разпределението на населението на общината по възраст е следното:

Показатели възраст	Населени места							
	Общо	Б-не	В-ц	З-т	Ив.ш.	О-во	П-з	С-во
0-17 год. Подтрудолюбна	3 046	735	310	907	114	618	186	176
18-55/60 трудолюбна	7 129	1771	699	2059	287	1312	574	427
Над55/60 надтрудолюбна	2 918	697	290	849	111	531	248	192

Полова структура

Показатели Пол	Населени места							
	Общо	Б-не	В-ц	З-т	Ив.ш.	О-во	П-з	С-во
Население	13 093	3 203	1 299	3 815	512	2 461	1008	795
Мъже	6 569	1 626	643	1 921	254	1 203	513	409
Жени	6 524	1 577	656	1 894	258	1 258	495	386

Миграционни процеси

Миграционните движения са сложни обективно протичащи процеси, които оказват влияние върху количествените изменения на броя на населението, върху формирането на трудовите ресурси, тяхното разпределение и преразпределение на територията на общината.

Главните причини за миграцията са: недостиг или липса на достатъчно и професионално разнообразни работни места, условията на живот, характерът на мрежата от учебни заведения и др.

Структура и динамика на доходите по отрасли

Доходите на населението са едни от най-ниските за областта, което определя ниската популателна възможност на населението. Увеличава се делът на социалните доходи, което говори за нарастваща зависимост от системата за социална защита. Висок е и делът на доходите от домашното стопанство, което отразява една тревожна тенденция на натурализация. По данни от анкетно проучване сред населението на общината в края на 2011 год. основният източник на доходи е заплатата, следвана от пенсиите и обезщетенията. 11% от анкетираните

домакинства са с доходи до 200 лв. на месец, 27% - до 300 лв., 30% - до 400 лв., 16% до 500 лв., 7% - до 600 лв. и 9% над 600 лв. Състоянието през последните две години не е променено. Голяма част от домакинствата преживяват с мизерни или изключително ниски доходи, които в никакъв случай не гарантират

нормално посрещане на потребностите. Структурата на разходите за 2012 г.е следва: 42 % се разходват за храна, 22% - за консумативи /ток, вода телефон/, 12% - за лекарства и лечение, 9% - за издръжка на учащи, 9% - за данъци и заеми, 3% - за облекло и обувки, само 0.2% за културни мероприятия и 2.8% - други разходи. Тази структура отразява качеството на живот на жителите на общината, което се характеризира със стремеж за посрещане най- вече на основните неотложни нужди на домакинствата и много малко или почти никакви средства за развитие на човешкия фактор, развлечение, възстановяване.

Средната работна заплата най-добре отразява нивото на производителността на труда по отрасли. Средната работна заплата в промишлеността е втора по размер в общината и изостава незначително от заплащането в областта на селското стопанство. Относително висока е и средната работна заплата в строителните фирми, а във всички отрасли на услугите трудовото възнаграждение е два до три пъти по-малко от това във водещите отрасли на общината.

2.Заетост

населено място	Брой население	безработни	%
Брестовене	3026	246	8
Веселец	1134	92	8
Завет	3588	225	6
Иван Шишманово	507	49	10
Острово	2413	92	4
Прелез	900	97	11
Сушево	765	71	9
Общо:	12333	864	7

Структурните промени в местната икономика доведоха до закриване или преструктуриране на предприятията в общината. Последните години броя на безработните остава постоянна величина. Като общото количество в периода на проектиране е 864 , което представлява 7 % от цялото население. Зависимостта на местната икономика от земеделието води до създаване на големи групи от сезонно наети на работа хора, които през зимата и ранната пролет формират голяма група безработни. Тази група даже не отговаря на условието за необходима продължителност на трудова заетост,

която позволява регистриране в Бюрото по труда. Това води до формиране на сравнително голяма група хора, зависещи от социални помощи или от доходи от неофициалната сива икономика и изостря проблемите в общината. Този продължителен престой на трудовата борса демотивира безработните при търсенето и намирането на работа.

Друга негативна характеристика е, че поради ниския икономическия растеж, липсата на свежи инвестиции и технологично и продуктово обновление, безработните със специалност трудно се реализират и в повечето случаи ще се налага да се занимават с дейности под тяхната квалификация.

Бюрото по труда в общината прилага различни мерки за справяне с безработицата /съгласно Закона за закрила при безработица и насърчаване на заетостта/, сред които са различни облекчения за работодатели при наемане на работа на безработни до 28 годишна възраст с висше образование и до 24-годишна възраст със средно и по-ниско образование, на сираци, на безработни с трайно намалена трудоспособност, на безработни на непълно работно време, на продължително безработни лица. Съществуват и мерки, насочени към самите безработни. Лицата с право на парично обезщетение, желаещи да започнат самостоятелна стопанска дейност, могат да получат наведнъж полагащите им се обезщетения след одобряване на проект, съществува възможност за подпомагане и на безработните при започване на работа в друго населено място.

В Закона за закрила при безработица и насърчаване на заетостта са намерили място и редица програми, които се прилагат в общината:

Бюрата по труда организират и финансират със средства от фонд "ПКБ" обучение за:

начална професионална квалификация;

допълнителна професионална квалификация;

преквалификация;

мотивиране и адаптиране към пазарните условия на труд.

Обучението се извършва за регистрирани безработни лица, а също и за зети лица. То може да бъде извършено по заявка на работодател при предварително осигурено работно място или по списък за квалификация без предварително осигурено работно място.

3.Здравеопазване

Здравното обслужване на населението на община Завет се осъществява от следните здравни специалисти:

Доболничната медицинска помощ в общината се осъществява основно само от 2 общопрактикуващи лекари и 4 общопрактикуващи стоматолози. Доболничната помощ на територията на общината е под средните норми за страната. Средно по около 3500 пациента на общопрактикуващ лекар осигурява средно ниво на обслужване на пациентите. Част от селищата се обслужват от приходящи отвън лекари, които не са постоянно в населените места. Това като цяло води до рязко влошаване на доболничната помощ. Същото е състоянието и при стоматолозите – около 3500 пациента на практика.

<i>Населените места</i>	Население	Брой лекарски практики	Брой зъбол. Практики
Завет	4 080	1 брой	2 брой
Брестовене	3 515		1 брой
Веселец	1 539		
Острово	2 974	1 брой	1 брой
Прелез	1 163		
Сушево	732		
С.Иван Шишманово	548		
Общо	14 551	2 броя	4 броя

Училищното здравеопазване изцяло е прекратено.

Като по-сериозни проблеми, свързани със здравеопазването на територията на общината, могат да се посочат:

- н едостатъчното финансово обезпечаване на функция «Здравеопазване»;
- нуждата от ремонт на сградния фонд;
- осъвременяване на медицинското оборудване;
- здравната култура на ромското население, което поради липса на знания и умения за поддържане на лична и обществена хигиена, води до заразни заболявания. По-голямата част от това население все пак е направило избор на личен лекар.

Необходимо е целенасочено въздействие сред обществеността за подобряване профилактиката и здравната просвета на населението като естествен последващ период във вече стабилизираната практика на доболничната помощ.

Болничната помощ ще продължи да се развива в посока на неизбежно налагащите се изисквания за високо качество и съвременно оборудване на болничните услуги и клинични пътеки.

4.Образование

Повишаването на качеството на образованието на територията на общината е необходимо условие за подготовка на човешкия ресурс за работа и реализация в условията на европейския пазар на труда.

Образователната инфраструктура на Община Завет носи всички характеристики на преходния период в реформата на средното образование в България. Запазени са основните училища в населените места, въпреки че в някои от тях демографската ситуация е с негативни показатели през последните години. Статистиката не дава информация за качеството на обучението, но то също не се отличава от средното ниво за страната, чиито основни характеристики са: слабо техническо оборудване, липса на компютри в училищата, текучество или липса на учители по английски, немски, френски; ниско ниво на информационно осигуряване което разчита само на училищните библиотеки; еднотипни програми за извънкласни занимания на учениците.

ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНИ УЧИЛИЩА В ОБЩИНА ЗАВЕТ			
	2010	2011	2012
ПОКАЗАТЕЛИ			
Брой училища	6	6	6
Учители	102	100	100
Учащи се	1 052	1 078	979
Завършили основно образование	93	76	81
Завършили средно образование	53	53	49

Училищната мрежа в общината е реструктурирана в съответствие с демографските и социално-икономическите промени през последните години. Общият брой на учениците, обучаващи се в училищата е през последната 2012 година е спаднало на 979. Те се обучават от 100 педагози.

Демографските промени изразени в намаляване броя на децата подлежащи на обучение, са причина да се формират маломерни паралелки и слети класове в началния и среден курс на училищата в селата.

ДЕТСКИ ГРАДИНИ В ОБЩИНА ЗАВЕТ

ПОКАЗАТЕЛИ	2010	2011	2012
Брой детски градини	6	6	6
Места	348	348	348
Педагогически персонал	30	30	30
Деца	332	329	309

Детските градини са разположени в населените места със стабилен възрастов профил на населението. Те ще продължават да играят подкрепяща социална роля за осигуряване на възможност за реализация на наличния педагогически персонал и за работещите в общината. Запазената инфраструктура от заведения за предучилищно възпитание и обучение е доказателство за потенциала на общината, липсата на сериозен демографски проблем и възможност да се планира дългосрочно в перспектива повече от 10 години за развитието на населените места и икономическия им растеж.

За да отговори на съвременните тенденции в развитието на науката и практиката и да осигури необходимото образователно ниво и квалифицирана работна сила, основната цел на общинската образователна политика е: подобряване условията за провеждане на качествен образователен процес, ефективна възпитателна работа сред подрастващите и достигане на европейското равнище в ефективността на организацията и управлението на учебните заведения. За целта е необходимо усилията да се насочат към следните приоритети:

- Насърчаване новите методи и форми за обучение и възпитание чрез повишаване на качеството на учебно-възпитателната работа; провокиране на интереси към изследователската и експериментална дейност у учениците; прилагане на добри практики на организация и управление на учебните заведения чрез делегирани бюджети.
- Необходимо е да се създадат по-благоприятни предпоставки за осигуряване на задължително училищно обучение на учениците до 16 годишна възраст чрез: разработване на проекти за съвместни дейности с родители на децата, непосещаващи училище; привличане на спонсори за предоставяне на облекло, учебни пособия и храна за деца от социално-слаби семейства; разкриване на ПТУ паралелки.
- Обогащане и модернизиране на Материално-техническата база чрез: въвеждане на енергоспестяващи технологии за сградите на учебните заведения; грижа за свободното време на младите хора в общината; обществен диалог с

всички етноси и малцинствени групи в общината; работа с талантиливи и даровити деца; борба с престъпността, наркоманията и сектите.

5.Културно наследство

Читалища

населено място	име
гр.Завет	Саморазвитие 1902
с.Брестовене	Просвета 1919
с.Острово	Отец Паисий 1927
с.Веселец	Петко Р. Славейков 1925
с.Прелез	Христо Ботев 1913
с.Сушево	Развитие 1927
с.Иван Шишманово	Съзнание 1928

Анализ на състоянието - особено засегнати от промените в страната през последните години се оказаха така наречените "публични" библиотеки, към които като вид принадлежат читалищните библиотеки. Читалищните библиотеки са първите създадени у нас да служат на народа. В по-съвременен план те се характеризират винаги като библиотеки общообразователни, обслужващи населението по местоживеене. Ако обаче в други страни това са самостоятелни библиотеки в отделни административни единици, то у нас те са съставна част на уникалния български културен институт- народното читалище.

Много са причините, поради които читалищните библиотеки днес не могат да изпълняват адекватни функции на световния си аналог:

- криза в комплектуването /по финансови причини/, като в същото време тези библиотеки притежават огромни неизползваеми фондове- многоекземплярни, непрофилни и др., което значително намалява информационните възможности на библиотеката. Специалистите неведнъж са предлагали те да бъдат старателно прочистени и да се изостави остарялото мислене, че функционирането на библиотеката зависи от големината на фонда.;
- читалищните библиотеки са лишени практически от справочен апарат и действащо междубиблиотечно книгозаемане;
- в библиотеките, с малки изключения, отсъства съвременната модерна техника, която е важна предпоставка за въвеждан на нови технологии;
- голяма част от библиотеките получават малки субсидии от общинските бюджети, още повече че влизат в конфликтна ситуация с финансирането на читалищата като цяло;

- в библиотеките все още се развива едно формално професионално съзнание, поради липса на непрекъсната професионална квалификация на персонала.

В община Завет има 7 читалища, които задоволяват потребностите на гражданите, свързани с развитие и обогатяване на културния живот, запазване на обичаите и традициите на българския народ. Активно работят:

Читалищата се управляват от Настоятелства и набират средства от: членски внос, културно-просветна дейност, субсидии от държавния и общинския бюджети, наем от движимо и недвижимо имущество, дарения и завещания, други приходи (чл.21 от ЗНЧ). Държавната субсидия се разпределя от общинска комисия (съгласно чл.23 ал.1 от ЗНЧ) и се използва предимно за ФРЗ за читалищните секретари и щатни служители. По силата на § 3 (1) от последните и заключителни разпоредби на ЗНЧ на всички читалища е предоставен безвъзмездно за ползване и стопанисване сградния фонд

По силата на §4 от ПЗР на ЗНЧ на всички читалища е предоставена земеделска земя в размер на 50 дка. Всички читалища са с регистрация в Министерство на културата и със съдебна регистрация. Сградите на почти всички читалища се нуждаят от спешни ремонти. Читалищна общодостъпна библиотека в Завет се издържа от читалище "Саморазвитие" Завет. Помещава се в административна сграда държавна собственост, предоставена за безвъзмездно ползване. Обслужва се от 2,5 щатни бройки библиотекари. Разполага с 44200 библиотечни единици, 1600 читатели, 360 новопостъпила литература, от която през 2003 г. дарени над 500 тома на английски език - техническа, справочна и художествена, 34 периодични издания, 3 специализирани отдела - детски, възрастни, читалня; книгохранилище, копирна техника, предстои оборудване с компютър.

Просвета, образование, култура за обществото са били основните задачи на публичните библиотеки. Днес усилията са насочени към високо професионално и системно задоволяване на информационните потребности на населението и превръщането на библиотеките в локални информационни и телекомуникационни центрове, които имат за цел:

- да осигуряват равен достъп до информацията; да поемат граждански и политически ангажименти и пълноценно да участват в живота на обществото; да спомагат за развитието на отделната личност в гражданското общество и развитието на граждански мироглед;

- да са част от националната информационна политика; да спомагат за общото и професионалното образование, както и активно да подпомагат непрекъснатото професионално образование;
- да се превърнат в информационни посредници;
- да опазват културното наследство и др.

Необходими промени в развитието на читалищните библиотеки

1. Задачи на читалищните библиотеки

Необходимо е преосмислянето на задачите на читалищните библиотеки и пристъпване към реалното им изпълнение, съобразявайки се с новите световни тенденции. Това означава:

- ⌘ осигуряване на общодостъпност в истинския смисъл на думата, което е свързано със създаване на възможност за обслужване на всички категории население- малцинства, безработни, инвалиди и др.; достъпност до мястото на ползване или преосмисляне на разположението на библиотеките в населените места; увеличаване на работното време на библиотеката;
- ⌘ осигуряване на безплатни услуги на гражданите;
- ⌘ осигуряване на пълнота и разнообразие на библиотечните фондове с цел представяне на различни идеологии, идеи и мислене и увеличаване на информационните възможности на библиотеката;
- ⌘ подобряване на работата на читалищната библиотека с обществеността и осъществяване на библиотечен маркетинг, което означава спечелване на общественото доверие чрез адекватно представяне на работата, постиженията и целите на библиотеката. Гражданинът трябва да почувства, че това е неговата библиотека.

2. Нормативно осигуряване на дейността на читалищната библиотека

Необходимо е:

- ⌘ да се използват възможностите на подзаконовите документи към Закона за народните читалища, за да се решат някои основни структурни и управленски проблеми на читалищната библиотека в рамките на читалището;
- ⌘ да се регламентира библиотечната дейност на читалищната библиотека от специалните нормативни документи, отнасящи се до библиотеките, за да бъде тя на високо професионално равнище.

3. Финансиране на читалищната библиотека

Необходимо е осигуряване на:

- ☒ задължително държавно финансиране;
- ☒ търсене на възможности за алтернативно финансиране на библиотеките;
- ☒ осигуряване в рамките на бюджета на читалището на един задължителен минимум от средства за приоритетни дейности на читалищната библиотека като закупуване на книги и периодика, компютри и други технически средства за въвеждане на новите технологии.

Персонал

Необходимо е да се назначава само подготвен персонал за решаване на основите задачи на библиотеката и да се следи за непрекъснатата квалификация на персонала.

Материални условия

Необходимо е подобряване на архитектурните решения и интериора на библиотеките.

Споделяне на библиотечни ресурси

Информатизацията предполага документите и информацията за тях и във тях да бъде достъпна във всяко място, по всяко време, за всеки. В този смисъл координацията, кооперацията или в някои случаи интеграцията на всички библиотечни ресурси и използването на всички налични технически възможности е задача номер едно на читалищните библиотеки. Те трябва да се координират в перспектива с другите библиотеки в региона – особено с регионалните и универсалните библиотеки, с училищните и др. Необходима е и координираност с институции като училището, музея, архива и т.н. в даденото населено място или регион.

6. Спортна инфраструктура

Спортната инфраструктура в Община Завет е представена от спортни обекти и обекти за социален туризъм – общинска собственост. Общината разполага със следните обекти:

Градски стадион в Завет, селски стадиони 4 бр. и спортни зали в гр. Завет, с. Острово и с. Прелез.

Част от спортните съоръжения се реновирани през този период. Предстои изграждането на спортна зала в гр. Завет през 2013 година.

В общината има изградени спортни клубове по футбол и борба, които функционират.

Те са регистрирани по ЗЮЛНСЦ и в Националния регистър на Министерството на младежта и спорта като членове на съответните спортни федерации. Училищният спорт се развива чрез участие на децата във всички мероприятия от културния и спортен календар на общината, както и участие в организирани мероприятия в национален мащаб. Голяма част от наличните училищни физкултурни салони не отговарят на изискванията за тяхното функциониране. Спортните съоръжения са недостатъчни и морално остарели. Спортните съоръжения на открито – в училищните дворове обикновено се поддържат от персонала на училищата, воден от идеята да осигури тяхната безопасност. Необходимо целенасочената политика на общината за привличане на младите хора в спортни дейности да продължи. Тя трябва да стане основа за по-широка обществена ангажираност срещу повишената заплаха и риск от дрога, трафик на жени и деца, престъпност и изолиране на цели групи от обществото.

УРБАНИЗАЦИЯ

1. Населени места

Град Завет е населено място от IV функционален тип, административен и стопански център на общината. Във функционално отношение градът има 3 обособени промишлени зони в крайните части – изходите към Кубрат, Сушево и в посока североизток. Производствените зони са добре организирани и подсигурени в транспортно отношение. Главният градски център е добре уреден, там са сградите на общината и читалището, пощата, административни сгради и банки. В границите на Община Завет са включени 7 населени места, от които 6 села и един общински център - град Завет. Всички населени места са с компактна структура.

Преобладаващата част от населението на общината живее в селата. В общинския център Завет живее близо 40% от населението. *(приложение – Таблица на населените места)*

2. Проблеми на урбанизацията

Характерно за общината е наличието на ясно изразен център гр. Завет и периферия, включваща териториите на останалите населени места. Съсредоточаването на основните дейности в центъра – административни и индустриални, води до неравносложно развитие на територията, твърда тенденция на увеличаване на градското население, увеличаване дела на възрастните хора по селата и частичното им обезлюдяване. Основните проблеми на урбанизацията в

общината са свързани с трайно изразената тенденция за миграция на хората от общината. Миграционните процеси са ясно изразени от селата към града и от общината към по-големите градове на страната и чужбина /особено за младите хора/. Тази тенденция се обуславя от наличието на жилища в града и по-доброто качеството на услугите. В резултат е на лице западане на дейностите, свързани с услугите в селата. Това дава отражение и върху икономическата активност, като почти цялата е концентрирана в гр.Завет. Изключение правят селата Брестовене и Острово, в които има разкрити малки цехове и промишлени предприятия.

Тенденцията е тревожна и води до сериозни икономически и демографски диспропорции. Налагат се изводите, че следва да се насочат усилия към съживяване на икономическата активност в периферните територии чрез стимулиране изграждането на предприятия /или техни филиали/, развитие на специфични форми на селскостопански дейности в областта на трайните насаждения, билкопроизводство, развитието на туристическите услуги и др. Тези действия трябва да бъдат съпроводени и от социални и културни мероприятия, свързани с благоустрояване, подобряване на инфраструктурата и околната среда, обогатяване на културния живот възможности за оползотворяване на свободното време.

3.Бизнесинфраструктура и обслужване

Инфраструктурата на бизнеса и институциите на територията на общината са представени от:

- банково обслужване - Пощенска банка, ДСК, ЦКБ;
- застрахователно дело - ДЗИ, "Алианц", "Витоша", ЗПК "Орел" АД, "Евроинс", "Армеец", "Булстрад"
- правно-юридически- ползват се в Кубрат и Исперих;
- РПУ;
- БТК и Български пощи;
- информационни –1 местна кабелна ТВ;
- консултантски - счетоводни услуги.

Бизнес инфраструктурата създава условия за затваряне на цикъла от доставка на суровини, преработка, производство, пласмент, търговско, правно и финансово обслужване и т.н.

Институциите играят важна роля за поддържане на реда, законността, обслужване на населението и подпомагане на цялостното развитие на съответната територия.

Необходимо е социалното партньорство и подкрепата на неправителствения сектор от страна на Община Завет да стане по-действена, организациите да намерят място в тристранния съвет за социално партньорство. Да се създаде по-добра координация и по-добри информационно-консултантската подкрепа за НПО в общината.

4.Кадастър и планова обезпеченост

Всички населени места на територията на общината имат одобрени подробни устройствени планове.

Изработен цифров модел и кадастрален план и нови устройствени планове имат: Завет, Брестовене, Острово, Прелез, Веселец. Предстои изработването на Иван Шишманово и Сушево.

ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

1.Водоснабдителни мрежи

Община Завет се обслужва от “ВиК”- ООД град Исперих. В общината има сравнително добре изградена водоснабдителна мрежа, но за 100% обезпечаване на населението и предприятията с вода е наложително изграждането на още два водоема, както и нови водопроводи. .

Водоснабдяването в общината се извършва от собствени водоизточници. Изградени са различни видове кладенци и каптажи, чрез които се доставя питейна вода до всички населени места.

Вътрешна водопроводна мрежа по населени места

Населено място	Действаща водпр..мрежа /м./	Недействаща вътр. водп.мрежа /м./	Общо водопр. Мрежа /м./
Завет	31516	71	31587
Брестовене	23951	800	24751
Острово	23599	166	23765
Веселец			11149
Прелез			15078
Сушево	7808	540	8348
Иван Шишманово	3227	230	3457

Воден			7588
Общо	123916	1807	125723

Външна водопроводна мрежа по населени места

Населено място	Действаща в.мрежа	Недействаща вътр.водп.мрежа	Общо водопр. Мрежа
Завет	9289	480	9769
Брестовене			1970
Острово			7510
Веселец	2500	2000	4500
Прелез			2000
Сушево	11087	3500	14587
Иван Шишманово	4445	230	7945
Воден	5155	396	5551
Общо	43956	9876	53832

Основно част от водопроводната мрежа е изградена през периода 1960 – 1970 година.

Проблем по отношение на водоснабдяването е остарялата водопроводна мрежа за питейна вода, която често аварира. Едни от най-належащите проблеми е включването на нови водени към водоснабдителната мрежа.

Големите разходи на електрическа енергия при добиването и преноса на водата, както и разходите за ремонт и поддръжка на остарялата водопроводна мрежа генерират много висока цена на водата – една от най-високите в България.

Необходимо е да се насочват финансови средства за включване в експлоатация на вече каптирани, проучени и прогнозни водоизточници, изграждане на допълнителни регулиращи обеми, както и реконструкция, модернизация и разширяване на съществуващите мрежи в цялата община.

2.Мрежи и системи за отпадни води

В населените места на община Завет няма изградена канализационна мрежа. В град Завет и селата Брестовене и Острово има частично изградена канализация за дъждовна вода. Отпадните води от тези частични канализационни мрежи се изливат във от селищата, но пречиствателни станции липсват. Лабораторни изследвания от ХЕИ не са правени, но фекални и нефтопродукти не се изхвърлят.

В някои фирми има изградени локални пречиствателни съоръжения, но те не дават очаквания ефект, тъй като не се поддържат и експлоатират както трябва. Това са предимно калоуловители, маслоуловители и други съоръжения за механично

пречистване на технологичните отпадни води. В останалите населени места на общината частично са канализирани само някои сгради в централните им части. За останалите се ползват септични ями, попивни ями или директно заустване в близък приемник.

В общината няма пречиствателна станция за отпадни води.

3.Транспортни мрежи

Между всички населени места в общината има шосейна връзка, която е в лошо състояние, поради финансовата невъзможност за ремонт и поддръжка.

През територията на общината преминават пътища II-23 Русе – Исперих и III-214 Тутракан – Исперих от Републиканската пътна мрежа.

На територията на община Завет има 89.59 км от Републиканската пътна мрежа. По класове те се подразделят както следва:

Според вида на настилката пътищата са:

Клас	Обхват	Дължина км.	Вид настилка
II	Път II-23 Русе – Добрич от км 51+900 до км 69+100	17,200	Асфалт
III	Път III-4902 Разград – Веселец от км 8+600 до км 28+800	20,200	Асфалт
III	Път III-2304 Исперих-воден-Острово от км 10+000 до км 15+000	5,000	Асфалт
III	Път III-205Исперих– Веселец-Тутракан от км 40+609 до км 54+500	13,890	Асфалт
	Общо I+II+III	56,290	
IV	IV-23017 Сушево-Прелез-III-1137 от км 11+500 до км 21+900	10,400	Асфалт
IV	IV-21436 Острово-Брестовене-граница Севар от км 0+000 до км 10+200	10,200	Асфалт
IV	IV-21425 III-205/Исперих –Тутракан/ - Иван Шишманово от км 0+000 до км 0+600	0,600	Асфалт
IV	IV-21434 Острово-III-4902 /Побит камък-Завет/ Старо селище – Воден от км 5+800 до км 9+500; от км 17+500 до км 19+100	3,700 1,600	Асфалт
IV	IV-23019 II-23 /Завет/ - Сушево от км 0+000 до км 6+800	6,800	Асфалт
	Общо IV клас	33.300	
	Общо I+II+III+IV	89.590	

През последните години са извършвани ремонти и подобрения по търната инфраструктура. Пътните настилки в населените места също се нуждаят от ремонт.

Уличната мрежа в населените места на общината е с обща дължина 161.78 км, като асфалтираните улици съставляват 60%

Транспортната инфраструктура на община Завет носи типичните белези на селските райони и общини. Пътищата са в много лошо състояние и голяма част от тях се нуждаят от рехабилитация и ремонт.

Направена е оценка за състоянието на междуселищните пътища и тя показва спешната необходимост от ремонти и рехабилитация.

На територията на общината единственият транспорт е сухопътният. Транспортните схеми обхващат всички населени места. Автобусните линии, преминаващи през град Завет свързват общината със съседните общини и с градовете Разград, Русе, Силистра, Добрич, Варна, София. Автобусните линии са одобрени от съответните общински и областни инстанции. Графикът се определя от пътничкопотока в съответното направление.

Транспортното обслужване на региони и селищата се извършва по следните направления:

Вътрешно общински междуселищни автобусни линии:

нямао

Междубщински автобусни линии:

Междубщински преминаващи автобусни линии:

Завет -Кубрат;

Завет – Исперих;

Завет-Дулово;

Завет-Гутракан

Междубластни преминаващи автобусни линии:

Завет-Разград;

Завет-Русе; Завет-Добрич;

Завет-Силистра;

Завет-Варна;

Завет– София

Международни преминаващи автобусни линии:

Завет - Истанбул

4.Депа за твърди битови отпадъци

На територията на община Завет няма съществуващи нерегламентирани сметища. Изпълнено е почистване на създадените нерегламентирани сметища и са предприети мерки за недопускане образуването на нови такива. Депата за ТБО в гр.Завет и населените места са спрени от експлоатация.

Събраните битови отпадъци се транспортират до регионалното депо за отпадъци гр.Разград. Самото сметосъбиране и извозване се извършва от Общинско предприятие „Воден – 2009“ гр.Завет.

5.Енергийни мрежи и системи

Електроснабдяване на територията на общината е осъществено чрез въздушни далекопроводи от град Кубрат и град Разград. Електрозахранването е 110 квт Град Завет е частично обезпечен с подземен кабел за ел.захранване. Необходимо е изграждането на един трафопост и разширение на един от съществуващите за да се подsigури нормалното подаване на ел.енергия в град Завет. На територията на общината няма изградени пароцентрали.

Електроразпределително предприятие, което обслужва района е “Енерго Про” ЕАД, Варна, район Кубрат чрез Ел. подстанция “Вихър” Завет и Подстанция Кубрат.

На територията на община Завет има изградени 63 бр. трафопостове.

Необходимо е да се извърши основен ремонт на електросъоръженията във всички населени места на общината с цел изграждане на максимално икономична система за улично и обществено осветление и решаване на проблема с извеждане на индивидуалните електромери на домакинствата и по селата за наблюдение и контрол.

6.Комуникационни мрежи

Телекомуникации

От 1998 г. през територията на общината минава оптичен телефонен кабел, свързващ градовете Кубрат и Разград.

Всички селища на територията на община Завет са телефонизирани. Територията на общината има 100 % покритие със сигнал на мобилните оператори Мобител,Глобул и Виваком. Във всички селища има Интернет достъп чрез различни кабелни и мобилни оператори.

Тенденци в екологичната обстановка

1.Идентификация на проблемните територии и обекти, степен на увреждане

На територията на общината няма регистрирани територии замърсени от промишлени отпадъци.

Един от главните проблеми на околната среда на територията на общината е изхвърлянето на битовите отпадъци на нерегламентирани места и с това създаването на незаконни сметища.

Употребата на торове и пестициди е в границите на нормативите. Важен проблем е събирането и безопасното съхраняване на залежали и негодни пестициди и такива с неизвестен произход, тъй като тези торове са безнадзорни, не се стопанисват правилно и съществува опасност от натравяне на хора и животни. В условията на пазарна икономика тяхното съхранение изисква помещения, както и определени условия за съхранение (например безопасност срещу кражби и замърсявания, вентилация). През последните години бързата и навременна доставка на пестициди спестява средства и грижи от страна на частните стопани.

2.Интегрални проблеми за околната среда в територията

Събирането и извозването на битовите отпадъци на територията на Община Завет се осъществява от общинското дружество "Воден - 2009». Във всички селища на общината се извършва машинно сметоизвозване и твърдите битови отпадъци до регионалното депо в гр.Разград.

До момента на територията на Община Завет не е извършвано разделно събиране на отпадъците и не е разработвана програма за такава система.

Ефективното сметосъбиране и обезвреждане имат пряко отношение към общественото здраве.

Създаването на нови и поддържането на съществуващите алеи и паркове за обществен отдых, ще подобрят състоянието на околната среда и ще способстват за по-добър екологичен комфорт за населението, гостите и туристите на общината.

Община Завет има изготвена Наредба № 3 за подържане, опазване на чистотата и ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда на територията на общината. Тази Наредба урежда управлението на отпадъците с цел да се предотврати, ограничи или намали вредното им въздействие върху околната среда, както и заплащането на съответните услуги съгласно действащото законодателство. В Наредбата са включени редица клаузи, които

забраняват съвместното изхвърляне на битови отпадъци и такива от растителен и животински произход, строителни, батерии, акумулатори и др. опасни отпадъци.

3. Основни замърсители, компоненти на замърсяване (води, почви, твърди отпадъци, шум, радиация биологично разнообразие)

Анализът и оценката на качеството на атмосферния въздух се извършва от ХЕИ-гр. Разград. На Община Завет не са предоставени данни за състоянието на атмосферния въздух в населените места и по-специално в гр. Завет.

Няма замервания и показатели кои замърсители на атмосферния въздух са в наднормени количества - прах, азотни окиси, серни окиси, оловни аерозоли;

По отношение чистотата на атмосферния въздух районът на гр. Завет не е сред проблемните. За чистотата на атмосферния въздух в района освен климатичните фактори и релефа допринася липсата на големи промишлени предприятия или топлоцентрали. Липсват и големи животновъдни ферми.

Атмосферният въздух на гр. Завет се замърсява основно от дейността на Замърсителите, които се изпускат в атмосферата са традиционни за горивните процеси - серни, азотни и въглеродни окиси, както и прах.

Независимо от казаното по-горе замърсяването на въздуха не е такова, че да предизвиква тревога. През района не минават пътни артерии от първокласната републиканска мрежа или магистрали с висока интензивност на трафика на МПС. Липсва пренос на замърсен въздух от промишлени райони поради тяхната отдалеченост.

Замърсяване на повърхностните води

Основните промишлени предприятия на гр. Завет заустват отпадъчните си води след локални пречиствателни съоръжения в дере и не са обхванати от канализационната система на града.

По отношение на ***акустичната обстановка*** в общината няма замервания дали има превишаване на шума над допустимите норми.

Зелената система е добре развита. Извършено е подновяване на дълготрайните декоративни насаждения и премахване на неугледните и изсъхнали декоративни растения в града. Подобро е състоянието на градския парк. Няма разработени проекти за създаване на нови паркове и лесопаркове.

Красивата и екологично чиста природа, отсъствието на замърсяващи производства, аграрният характер на основния поминък на местното население са

важна предпоставка за въвеждането на производства на екологично чисти продукти от животински и растителен произход, както и за насърчаване развитието на селски и еко туризъм на територията на общината.

SWOT-анализ.

Приложение 1

SWOT-анализът е широко популярна техника от стратегическото планиране, разработена от [Алберт Хъмфри](#). Анализът разглежда четири фактора, които идентифицират проекта, продукта или организацията, на които са приложени.

	Положително влияние	Отрицателно влияние
Вътрешна среда	Плюсове	Минуси
Външна среда	Възможности	Опасности

- Плюсове (Strengths) - какви са силните страни на анализираната структура или обект.
- Минуси (Weaknesses) – слабостите в състоянието, управлението и др.
- Възможности (Opportunities) - като възможности могат да се разглеждат продуктите, които се получават от [матрицата на Ансофф](#) и някои от факторите в [ПЕСТ анализа](#). Имайки в пред вид на силните и слаби стани да се изведът възможностите за структурата.
- Опасности (Threats) - При анализа на опасности за определена структура продукт или бизнес много полезен може да се окаже [моделът на Портър](#) или ПЕСТ анализа. Самите идентифицирани опасности, от своя страна, могат да помогнат за [планиране на рисковете](#).

Разширен SWOT

Често следваща стъпка след SWOT-анализа е така нареченият **разширен SWOT-анализ**, в който се разглеждат различните стратегии за управление на комбинации от вътрешни и външни фактори

SWOT анализ		вътрешна среда	
		Плюсове (S)	Минуси (W)
В	Възможности (O)	<i>S-O-Стратегии:</i> Използване на възможностите за реализация на плюсовете	<i>W-O-Стратегии:</i> Унищожаване на слабости за създаване на нови възможности
Ъ			
Н			
Ш			

н а с р е д а	Опасности (Т)	S-T-Стратегии: Използване на плюсовете за елиминиране на опасностите	W-T-Стратегии: Разработване на стратегии, които да не позволят слабостите да бъдат активизирани от заплахи
-------------------------------------	--------------------------	---	---

На базата на анализа на текущото състояние и на SWOT анализа могат да се направят следните изводи:

- *Община Завето изостава от други общини в Северен Централен планов район и от средните стойности в страната по отношение на икономическо развитие, ниво на доходите, състояние на инфраструктурата и основните услуги и е налице твърде висока безработица (два пъти повече от показателя за страната).*
- *Необходимо е насърчаване в рамките на разнообразяване на икономическата база на разкриването и запазването на нови работни места, повишаване качеството на живот на местното население, повишаване атрактивността на района за привличане на инвестиции чрез развитие и модернизация на инфраструктурите, подобряване конкурентноспособността на местните предприятия и засилване на тяхната експортна насоченост.*
- *Необходимо е да се разнообразят структурите на заетост в селския район и да се подобрят взаимовръзките между общината и другите селища в областта. В това отношение е добре да се развие преработвателна промишленост на селскостопански продукти и алтернативни форми на производство в рамките на частната инициатива, да се обособят “вторични опорни центрове” на селищната мрежа.*
- *Осигуряването на устойчивост на селищната мрежа и изграждането на качествена селищна среда, гарантираща устойчиво социално-икономическо и екологично развитие и висок жизнен стандарт, следва да бъде една от приоритетните задачи пред местната власт.*

